

Цветелина Георгиева
(Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“
при Българската академия на науките)

Семантичен речник на роднинските названия в българския език

Идеята за създаване на семантичен речник на роднинските названия е реализирана в Приложение № 1 на моята монография *Родството и роднинските названия в българския език (семантика и лексикографско представяне)* (Георгиева, 2016а) – първото цялостно изследване, в което съвкупността от всички единици от лексикалносемантичното поле ‘роднини’ е представена като структура със сложна организация и с богат състав, при това в пряка връзка с родствената система на българите, а самите езикови единици, назоваващи определени или неопределени референти (съответно *майка, син, съпрузи* и др. и *роднина, потомък, деди* и др.), се разглеждат от различни ракурси с оглед на мястото им в езиковата система и в текста. Всъщност монографията включва четири приложения: Приложение № 1 *Семантичен речник на елементарните и неелементарните роднински названия, назоваващи конкретни лица*, който тук ще бъде обект на по-детайлно представяне, Приложение № 2

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 3.0 PL License (creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl/), which permits redistribution, commercial and non-commercial, provided that the article is properly cited. © The Author(s) 2018.

Publisher: Institute of Slavic Studies, Polish Academy of Sciences
[Wydawca: Instytut Słowiański Polskiej Akademii Nauk]

Примерни речникови статии на същински и несъщински роднински названия, Приложение № 3 Примерен словник на едносъставни роднински названия на лица с кръвно родство и Приложение № 4 Примерен словник на едносъставни роднински названия на лица с некръвно родство. Приложенията следждат аналитичната част, която включва представяне на теоретичните основи и използваната методология, описание на системата на родство у българите и названията за родство в българския език, характеристика на роднинските названия (РН) и на системата от РН в българския език (БЕ), както и семантичен анализ на РН. Трябва да се посочи, че четирите приложения са естествено продължение и обобщение под друга (структурирана) форма на предхождащото изложение.

В основата на изготвянето на *Семантичния речник* стои идеята да се разграничат няколко „лексикографски типа“ РН, а информацията в него да бъде представена в табличен вид и да се структурира по следните три параметъра:

1. параметър – цифров код на референта;
2. параметър – елементарна/неелементарна реверсивна семема;
3. параметър – езиков знак, представящ референта.

Речникът е организиран в посока от цифровия код, зает от енциклопедичния речник *Българска семейно-родова лексика* на Хр. Холиолчев, М. Младенов и Л. Радева (БСРЛ, 2012), през метаезик във формата на дефиниция, поставена в горни кавички (“”), до самия езиков знак. В 7 таблици (вж. и по-долу) са предложени модели за речниково представяне на названия на роднини – мъже, жени, деца и двойки лица – чрез използването на два вида *реверсивни семемии* (елементарни и неелементарни), които се въвеждат за първи път в монографията.

Под *реверсивна* семема се разбира семемата, която представя описвания референт от релационната двойка субекти $X - Y$ с оглед на съществуващата между тях *двупосочност*. Обикновено тази семема е представена в речниците чрез дефиниция, при която един субект се съотнася с друг субект по модела X по отношение на Y . Този модел е предпочитан от лексикографите (вж. Таблици № 1, № 2, № 5, № 6 и № 7).¹

¹ В монографията са въведени и термините *нереверсивна* и *конверсивна семема*. *Нереверсивна* е семемата, която представя същия референт с оглед на заявена *еднопосочност*. Използва се моделът X има Y (срв. **майка**... 1. ... 2. Жена, която има дете.).

Към **втория параметър** в *Семантичния речник* са представени конкретните елементарни и неелементарни реверсивни семемии на РН, назоваващи определени лица. *Елементарни реверсивни семемии* са семемите, при които описваният референт се дефинира **без конектор**, т.е. без свързващо лице (такива са семемите на *майка* (срв. *Его – майка*), още на *баща*, *брат*, *дъщеря* и др. – вж. Таблици № 1 и № 2). *Неелементарни реверсивни семемии* са семемите, при които описваният референт се дефинира **с конектор** (такива са семемите на *вуйчо* (конекторът е *майка*, срв. *Его – майка – вуйчо*), още на *племенник*, *тъща*, *зълва* и др. (вж. Таблици № 3 и № 4, както и Таблици № 5, № 6 и № 7). Първият тип семемии може да се определят като прости, а вторият – като сложни. Самите езиковите единици, дефинирани чрез тези семемии, се определят в монографията съответно като прости (елементарни) РН и сложни (неелементарни) РН (вж. още заглавията на таблиците).

Във връзка с първия и третия параметър трябва да се отбележи, че в монографията се прави разграничение между терминологичните съчетания *роднински термини* и *роднински названия* (често използвани в научната литература като синоними, без да се уточнява какво съдържание се влага в тях). Съчетанието **роднински названия** тук се употребява за единици от естествения език като *майка*, *баба*, диалектните *калимана* ‘кума’, *уйко* ‘вуйчо’, *мачева* ‘машеха’ и др., защото те нямат тясно специализиран характер и **не отговарят** на нужните изисквания за *термини* (вж. дефинирането на термин у Попова, 2012). Към **третия параметър** от *Речника* са посочени подобни единици, определени като представителни – главно общоупотребими, а там, където такива липсват – диалектни (сред знак ○). Пълният списък на тези единици е изготвен след предварително обобщение на езиковия материал в БСРЛ (2012) за определяне на конкретни референти роднини, за които в БЕ има поне едно РН.

Наблюденията сочат, че съществува колебание при представянето на тази семема дори в рамките на един речник – тя се определя или като отделно значение, или като нюанс към реверсивната семема. **Конверсивна** е семемата, която представя референта от гледна точка на субекта У. Чрез нея се заявява възможната обратимост в посесивното отношение. Конверсивната семема се дефинира по модела *моят/твоят ...*, т.е. с оглед на *Егото* (напр. в изречението *Майка излезе навън* РН *майка* е със значение ‘моята майка’). Тази семема **рядко** се посочва в речниците (открива се напр. при *мама* ‘моята майка’, *татко* ‘моят баща’). Примерите за този вид семема обикновено се привеждат като илюстрация на реверсивната, което е **некоректно**, тъй като конверсивната семема е свързана с прагматиката на езиковия знак.

Съчетанието **роднински термин (идеален термин)** тук се използва само за единици от изкуствен език (разграничението е съобразено с класификацията на термините на реални и идеални, направена от М. Попова – вж. Попова, 2012²). Във връзка с описанието на роднинските отношения в областта на етнологията и етнографията, както и на съвременната лексикография, са правени съзнателни опити от различни специалисти да бъдат създадени **неезикови знаци**, които да се характеризират с признака *междуетиковост*. По този начин на всеки конкретен референт съответства един универсален код – т.нар. в монографията **идеален термин**.

Тези неезикови знаци може да се представят обобщено като:

– **буквени кодове** – напр. за Л. Г. Морган такива са инициалните символи на английските названия за роднини, които и до днес се ползват от изследователите, напр. *F* за ‘баща’, *S* за ‘сестра’ и др. (Морган, 1877/1939); Ю. И. Левин използва буквени индекси и стрелки – *D* за ‘дете’, *P* за ‘родител’, *C* за ‘съпруг’, *E* за ‘Его’, *m* за мъжки пол, *w* за женски пол, \uparrow за по-голям, \downarrow за по-малък (Левин, 1970) и

– **цифрови кодове** – С. А. Токарев (през 20-те год. на ХХ в.) предлага цифрова номерация за 8 основни референта: 1 за ‘баща’, 2 за ‘майка’, 3 за ‘син’, 4 за ‘дъщеря’, 5 за ‘съпруг’, 6 за ‘съпруга’, 7 за ‘брат’ и 8 за ‘сестра’; Хр. Холиолчев предлага по-пълна и различна кодировка, състояща се също от цифри и символи – вж. БСРЛ (2012) и Георгиева (2016b).

Първият параметър в *Семантичния речник* представя цифровия код, въведен от Хр. Холиолчев, с лека модификация: въведен е нов символ – черна точка (•), която се използва в някои случаи вместо символа черен ромб (◆) с цел разграничаване на различни референти (срв. *брат* 3, *полубрат* 3• и *побратим* 3◆; *сестра* 4, *полусестра* 4• и *посестрима* 4◆; *син* 5, *доведеник* 5◆ и *завареник* 5•; *дъщеря* 6, *доведеница* 6◆ и *завареница* 6•).

Елементарната реверсивна семема на РН в Таблици № 1 и № 2 е построена по модела *X по отношение на Y*, където първата част на дефиницията е представена винаги просто – като ‘лице от мъжки/женски пол’, т.е. без употребата на РН, за да не се получи кръговост (каквато се забелязва в някои

² Реалните термини се отклоняват от предписанията на теорията на терминологията и с течение на времето се характеризират с многозначност, синонимия и дори стилистична обогатеност, докато идеалните термини, които са *елементи от езиковата система*, са рядко срещани в практиката; по-постижимо е създаването на идеални термини, които са *знаци от изкуствен език* – вж. Попова, 2012, сс. 79, 80.

речници при дефинирането напр. на *брат*). Втора част (изписаното в италик) представя референта/референтите, спрямо които това лице се съотнася.

Таблица 1. Елементарни РН за лица от мъжки пол

Цифров код на референта	Елементарна реверсивна семема, представяща референта	Езиков знак, представящ референта
1	‘лице от мъжки пол по отношение на собствените си деца’	баща
1♦	‘лице от мъжки пол по отношение на децата от друг брак на своята жена’	настрок
3	‘лице от мъжки пол по отношение на другите деца в семейството, с които то има едни и същи (заедно или поотделно) родители’	брат
3•	‘лице от мъжки пол по отношение на друго лице, с което то има един общ родител’	полубрат
3♦	‘лице от мъжки пол по отношение на някого, с когото го свързва родство след специален обред – смесване на кръв от вените, клетва’	побратим
5	‘лице от мъжки пол по отношение на родителите си’	син
5.9♦~89♦	‘лице от мъжки пол (обикн. момък, момче) по отношение на обредното лице, което го е кръстило’	кръщелник
7	‘лице от мъжки пол по отношение на жената, с която е в брачна връзка’	съпруг
7♦	‘лице от мъжки пол (обикн. момък, момче), обичайно обвързано с жена (обикн. мома, девойка) с уговорка за женитба’	годеник
9	‘лице от мъжки пол (обредно лице) по отношение на двойката лица, на които е брачен свидетел’	кум
9♦	‘лице от мъжки пол (обредно лице) по отношение на кръстеното от него лице’	кръстник
99	‘лице от мъжки пол по отношение на обредните лица, които са го венчали’	кумец

Таблица 2. Елементарни РН за лица от женски пол

Цифров код на референта	Елементарна реверсивна семема, представяща референта	Езиков знак, представящ референта
2	‘лице от женски пол по отношение на собствените си деца’	майка
2♦	‘лице от женски пол по отношение на децата от друг брак на своя мъж’	мащеха
4	‘лице от женски пол по отношение на другите деца в семейството, с които то има едни и същи (заедно или поотделно) родители’	сестра

Цифров код на референта	Елементарна реверсивна семема, представляваща референта	Езиков знак, представляващ референта
4•	‘лице от женски пол по отношение на друго лице, с което то има един общ родител’	полусестра
4♦	‘лице от женски пол по отношение на някого, с когото го свързва родство след специален обред – смесване на кръв от вените, клетва’	посестрима
6	‘лице от женски пол по отношение на родителите си’	дъщеря
6.9♦~89♦	‘лице от женски пол (обикн. девойка, момиче) по отношение на обредното лице, което го е кръстило’	кръщелница
8	‘лице от женски пол по отношение на мъжа, с когото е в брачна връзка’	съпруга
8♦	‘лице от женски пол (обикн. мома, девойка), обичайно обвързано с мъж (обикн. момък, ерген) с уговорка за женитба’	годеница
8.99	‘лице от женски пол по отношение на обредните лица, които са го венчали’	кумица
89	‘лице от женски пол (обредно лице) по отношение на двойката лица, на които е брачен свидетел’	кума
89♦	‘лице от женски пол (обредно лице) по отношение на кръстеното от него лице’	кръстница

Неелементарната реверсивна семема на РН в Таблицы № 3 и № 4 е построена по модела X на Y , където X е винаги просто (елементарно) РН, докато Y (изписаното в италик) може да бъде не само просто (напр. при референт с цифров код 11, 12, 17, 18, 31, 32, 21, 22, 27, 28, 41, 42 и др.), но и сложно РН (напр. при референт с цифров код 111, 176, 185, 531, 547, 276, 647, 832, 837 и др.).

Таблица 3. Неелементарни РН за лица от мъжки пол

Цифров код на референта	Неелементарна реверсивна семема, представляваща референта	Езиков знак, представляващ референта
11	‘баща на бащата’	дядо
12	‘баща на майката’	дядо
17	‘баща на съпруга’	свекър
18	‘баща на съпругата’	тъст
31	‘брат на бащата’	чичо
32	‘брат на майката’	вуйчо
37	‘брат на съпруга’	девер
38	‘брат на съпругата’	шурей

Цифров код на референта	Неелементарна реверсивна семема, представляваща референта	Езиков знак, представляващ референта
53	‘син на <i>брата</i> ’	племенник
54	‘син на <i>сестрата</i> ’	племенник
55	‘син на <i>сина</i> ’	внук
56	‘син на <i>дъщерята</i> ’	внук
74	‘съпруг на <i>сестрата</i> ’	зет
76	‘съпруг на <i>дъщерята</i> ’	зет
111	‘баща на <i>бащата на баща</i> ; баща на <i>дядото</i> (по баща)’	прадядо
112	‘баща на <i>бащата на майка</i> ; баща на <i>дядото</i> (по майка)’	прадядо
121	‘баща на <i>майката на баща</i> ; баща на <i>бабата</i> (по баща)’	прадядо
122	‘баща на <i>майката на майка</i> ; баща на <i>бабата</i> (по майка)’	прадядо
176	‘баща на <i>зетя</i> ’	сват
185	‘баща на <i>снахата</i> ’	сват
311	‘брат на <i>бащата на баща</i> ; брат на <i>дядото</i> (по баща)’	○ пречича
531	‘син на <i>брата на баща</i> ; син на <i>чичото</i> ’	братовчед
532	‘син на <i>брата на майка</i> ; син на <i>вуйчото</i> ’	братовчед
537	‘син на <i>брата на съпруг</i> ; син на <i>девера</i> ’	○ деверичник
541	‘син на <i>сестрата на баща</i> ; син на <i>лелята</i> (по баща)’	братовчед
542	‘син на <i>сестрата на майка</i> ; син на <i>лелята</i> (по майка)’	братовчед
547	‘син на <i>сестрата на съпруг</i> ; син на <i>зълвата</i> ’	○ зълвичник
555	‘син на <i>сина на син</i> ’	правнук
556	‘син на <i>сина на дъщеря</i> ’	правнук
565	‘син на <i>дъщерята на син</i> ’	правнук
566	‘син на <i>дъщерята на дъщеря</i> ’	правнук
741	‘съпруг на <i>сестрата на баща</i> ’	○ лелин
742	‘съпруг на <i>сестрата на майка</i> ’	○ тетин
747	‘съпруг на <i>сестрата на съпруг</i> ; съпруг на <i>зълвата</i> ’	○ зълвеник
748	‘съпруг на <i>сестрата на съпругата</i> ’	баджанак

Таблица 4. Неелементарни РН за лица от женски пол

Цифров код на референта	Неелементарна реверсивна семема, представляваща референта	Езиков знак, представляващ референта
21	‘майка на <i>бащата</i> ’	баба
22	‘майка на <i>майката</i> ’	баба
27	‘майка на <i>съпруга</i> ’	свекърва

Цифров код на референта	Неелементарна реверсивна семема, представяща референта	Езиков знак, представящ референта
28	‘майка на <i>съпругата</i> ’	тѣща
41	‘сестра на <i>бащата</i> ’	леля
42	‘сестра на <i>майката</i> ’	леля
47	‘сестра на <i>съпруга</i> ’	зълва
48	‘сестра на <i>съпругата</i> ’	балдѣза
63	‘дъщеря на <i>брата</i> ’	племенница
64	‘дъщеря на <i>сестрата</i> ’	племенница
65	‘дъщеря на <i>сина</i> ’	внучка
66	‘дъщеря на <i>дъщерята</i> ’	внучка
83	‘съпруга на <i>брата</i> ’	снаха
85	‘съпруга на <i>сина</i> ’	снаха
211	‘майка на <i>бащата на баща</i> ; майка на <i>дядото</i> (по баща)’	прабаба
212	‘майка на <i>бащата на майка</i> ; майка на <i>дядото</i> (по майка)’	прабаба
221	‘майка на <i>майката на баща</i> ; майка на <i>бабата</i> (по баща)’	прабаба
222	‘майка на <i>майката на майка</i> ; майка на <i>бабата</i> (по майка)’	прабаба
276	‘майка на <i>зетя</i> ’	сватя
285	‘майка на <i>снахата</i> ’	сватя
417	‘сестра на <i>бащата на съпруг</i> ; сестра на <i>свекъра</i> ’	○ лалка
483	‘сестра на <i>снахата от брат</i> ; сестра на <i>съпругата на брат</i> ’	○ свашка
485	‘сестра на <i>снахата от син</i> ; сестра на <i>съпругата на син</i> ’	○ свашка
631	‘дъщеря на <i>брата на баща</i> ; дъщеря на <i>чичото</i> ’	братовчедка
632	‘дъщеря на <i>брата на майка</i> ; дъщеря на <i>вуйчото</i> ’	братовчедка
637	‘дъщеря на <i>брата на съпруг</i> ; дъщеря на <i>девера</i> ’	○ деверичница
641	‘дъщеря на <i>сестрата на баща</i> ; дъщеря на <i>лелята</i> ’	братовчедка
642	‘дъщеря на <i>сестрата на майка</i> ; дъщеря на <i>лелята</i> ’	братовчедка
647	‘дъщеря на <i>сестрата на съпруг</i> ; дъщеря на <i>зълвата</i> ’	○ зълвичница
655	‘дъщеря на <i>сина на син</i> ’	правнучка
656	‘дъщеря на <i>сина на дъщеря</i> ’	правнучка
665	‘дъщеря на <i>дъщерята на син</i> ’	правнучка
666	‘дъщеря на <i>дъщерята на дъщеря</i> ’	правнучка
831	‘съпруга на <i>брата на баща</i> ; съпруга на <i>чичото</i> ’	стринка
832	‘съпруга на <i>брата на майка</i> ; съпруга на <i>вуйчото</i> ’	вуйна
837	‘съпруга на <i>брата на съпруг</i> ; съпруга на <i>девера</i> ’	етърва
838	‘съпруга на <i>брата на съпругата</i> ; съпруга на <i>шурей</i> ’	шуренайка

Неелементарните семемии на РН, поместени в Таблицы № 5, № 6 и № 7, са от по-особен, усложнен тип.

Реверсивните семемии на РН на деца (вж. Таблицы № 5 и № 6) са построени по модела *X по отношение на Y*, при който първата част на дефиницията (за разлика от тази на РН, описани в Таблицы № 1 и № 2) следва посесивната схема *a на в*, където *a* е винаги просто РН – *син* или *дъщеря*, а *в* може да бъде както единичен референт (напр. при референт с цифров код 5♦, 5•, 6♦ и 6•), така и двойка референти (напр. при референт с цифров код 5.(9+89), 5.(99+8.99), 6.(9+89) и 6.(99+8.99)).

Таблица 5. Неелементарни РН за деца от мъжки пол

Цифров код на референта	Неелементарна реверсивна семема, представяща референта	Езиков знак, представящ референта
5♦	‘дете (син) от предишен брак на жена, встъпила в нов брак, по отношение на настоящия ѝ мъж’	доведеник
5•	‘дете (син) от предишен брак на мъж, встъпил в нов брак, по отношение на настоящата му жена’	завареник
5.(9+89)	‘дете (син) на кума и кумата по отношение на кумците’	○ кумче
5.(99+8.99)	‘дете (син) на кумеца и кумицата по отношение на кумовете’	○ кумичле

Таблица 6. Неелементарни РН за деца от женски пол

Цифров код на референта	Неелементарна реверсивна семема, представяща референта	Езиков знак, представящ референта
6♦	‘дете (дъщеря) от предишен брак на жена, встъпила в нов брак, по отношение на настоящия ѝ мъж’	доведеница
6•	‘дете (дъщеря) от предишен брак на мъж, встъпил в нов брак, по отношение на настоящата му жена’	завареница
6.(9+89)	‘дете (дъщеря) на кума и кумата по отношение на кумците’	○ кумка
6.(99+8.99)	‘дете (дъщеря) на кумеца и кумицата по отношение на кумовете’	○ кумичка

Реверсивните семемии на РН на двойка лица (с изключение на *съпрузи* и *годеници* – вж. Таблица № 7) също са построени по модела *X по отношение на Y*, като първата част на дефиницията обаче е изградена по схемата *двойка лица z₁ и z₂*. Роднинските названия *съпрузи* и *годеници*

са представени сред останалите *dualia tantum*³, тъй като всеки член на това определено множество се съотнася с другия член по модела *X по отношение на Y*.

Таблица 7. Неелементарни РН за двойка лица

Цифров код на референта	Неелементарна реверсивна семема, представяща референта	Езиков знак, представящ референта
(1+2)	‘двойка лица баща и майка <i>по отношение на своите деца</i> ’	<i>родители</i>
(7+8)	‘семейна двойка лица съпруг и съпруга’	<i>съпрузи</i>
(7♦+8♦)	‘предбрачна двойка лица годеник и годеница’	<i>годеници</i>
(9+89)	‘двойка лица кум и кума <i>по отношение на своите кумци</i> ’	<i>кумове</i>
(99+8.99)	‘двойка лица кумец и кумица <i>по отношение на своите кумове</i> ’	<i>кумци</i>
(176 + 276)	‘двойка лица сват и сватя <i>по отношение на своите сватове (185+285)</i> ’	<i>сватове</i>
(185 + 285)	‘двойка лица сват и сватя <i>по отношение на своите сватове (176+276)</i> ’	<i>сватове</i>

Както се вижда, в *Семантичния речник на елементарните и неелементарните РН, назоваващи конкретни лица*, подходът при характеризане на референтите е от знанието за референта (за който има езиков знак в БЕ) през дешифриране на цифровия код (идеалния роднински термин) до езиковата единица (роднинското название). *Семантичният речник* представя 111 конкретни референти роднини (мъже, жени, деца и двойки лица), за които има поне едно название. От тях 50 са за лица с кръвно родство, а 61 – за лица с некръвно родство.⁴ По този начин *Речникът* очертава системата от РН на конкретни лица в БЕ.

³ Ако в речниците и в граматиките подобни единици са определени като **форми** на „съответните“ съществителни от м.р., тук те се представят като **самостоятелни лексеми**, тъй като притежават по-различни признаци, а именно – **количествена определеност, неброимост и делимост**, а показателят за число (*-и, -ове*) е **функционално преобразуван, трансформиран** в суфикс със значение ‘двойка лица (мъж и жена)’. (Повече за граматичната и словообразователната специфика на съществителните *dualia tantum* вж. Георгиева, 2010, 2012.)

⁴ Вж. Приложение № 3 и № 4 в монографията.

Представеният *Семантичен речник* може да послужи за изготвяне на двуезични и многоезични лексикографски трудове, в които цифровият код ще изпълнява функция на *tertium comparationis*.

Речникът може да се допълва, в случай че се открият в бъдеще названия, назоваващи нов референт роднина, а също и да бъде разширен, като даден референт роднина се представи детайлно по различни признаци (напр. по признака възраст – *по-млад*/*по-стар*). *Семантичният речник на елементарните и неелементарните роднински названия, назоваващи конкретни лица*, може да бъде основа за изготвяне и на идеографски речници, както и на лексикалносемантични съпоставителни изследвания.

Библиография

- Георгиева, Ц. (2010). Асиметрия в значенията при някои съществителни имена в българския език с оглед представянето им в лексикографските трудове. In Л. Крумова-Цветкова, Ц. Аврамова, Ц. Георгиева, & X. Холиолчев (Eds.), *Слово и словесност: Сборник в чест на доц. д-р Юлия Балтова* (pp. 68–76). София: Емас.
- Георгиева, Ц. (2012). Названия на двойка лица (мъж и жена) и тяхното място в езиковата система и текста (в българския език в съпоставка с други езици). In *Słowotwórstwo słowiańskie: system i tekst: Prace Komisji Słowotwórczej przy Międzynarodowym Komitecie Słowistów: Seria 13* (pp. 55–66). Poznań: Wydawnictwo PTPN.
- Георгиева, Ц. (2016a). *Родството и роднинските названия в българския език (семантика и лексикографско представяне)*. София: Авангард Прима.
- Георгиева, Ц. (2016b). Цифровият код в речника „Българска семейно-родова лексика“. *Български език*, 2016(3), 97–108.
- Левин, Ю. И. (1970). Об описании системы терминов родства. *Советская этнография*, 1970(4), 18–30.
- Морган, Л. Г. (1939). *Първобитното общество: Линиите на човешкия прогрес от дивачеството, през варварството до цивилизацията* (М. Марчевски, Trans.). София. (Original work published 1877).
- Попова, М. (2012). *Теория на терминологията* (Vol. 1). Велико Търново: Знак '94.

Източници

- Холиолчев, X., Младенов, М., & Радева, Л. (2012). *Българска семейно-родова лексика: Енциклопедичен речник [БСРЛ]*. София: Изток – Запад.

Bibliography (Transliteration)

- Georgieva, T. (2010). Asimetriia v znacheniiata pri niakoi süshstestvitelni imena v bülgarskiia ezik s ogleđ predstavianeto im v leksikografskite trudove. In L. Krumova-TSvetkova, T. Avramova, T. Georgieva, & K. Kholiolchev (Eds.), *Slovo i slovesnost: Sbornik v chest na dots. d-r Iuliia Baltova* (pp. 68–76). Sofiia: Emas.
- Georgieva, T. (2012). Nazvaniia na dvoika litsa (müzh i zhena) i tiakhното miasto v ezikovata sistema i teksta (v bülgarskiia ezik v süpostavka s drugi ezitsi). In *Słowotwórstwo słowiańskie: system i tekst: Prace Komisji Słowotwórczej przy Międzynarodowym Komitecie Slawistów: Seria 13* (pp. 55–66). Poznań: Wydawnictwo PTPN.
- Georgieva, T. (2016a). *Rodstvoto i rodninskite nazvaniia v bülgarskiia ezik (semantika i leksikografsko predstaviane)*. Sofiia: Avangard Prima.
- Georgieva, T. (2016b). TSifroviiat kod v rechnika “Bülgarska semeiño-rodova leksika”. *Bülgarski ezik*, 2016 (3), 97–108.
- Levin, I. I. (1970). Ob opisanii sistemy terminov rodstva. *Sovetskaia ètnografiia*, 1970 (4), 18–30.
- Morgan, L. G. (1939). *Pürvobitното obshtestvo: Liniite na choveshkiia progres ot divachestvoto, prez varvarstvoto do tsivilizatsiia* (M. Marchevski, Trans.). Sofiia. (Original work published 1877).
- Popova, M. (2012). *Teoriia na terminologiiata* (Vol. 1). Veliko Türnovо: Znak '94.

Sources

- Kholiolchev, K., Mladenov, M., & Radeva, L. (2012). *Bülgarska semeiño-rodova leksika: Entsiklopedichen rechnik [BSRL]*. Sofia: Iztok – Zapad.

Semantic dictionary of kinship denominations in the Bulgarian language

Summary

The article is a presentation of *Semantic dictionary of kinship denominations in the Bulgarian language*, which is integral part of my monograph *Kinship and kinship denominations in the Bulgarian language (semantics and lexicographic presentation)*. The dictionary is organized according to digital

codes (ideal terms), then a metalanguage in the form of definitions, and finally the particular language signs themselves. 111 particular kinship-related referents are presented (men, women, children and couples), for whom we have at least one denomination. The article provides information about a range of potential theoretical and scientific applications of the dictionary.

Semantyczny słownik nazw stopnia pokrewieństwa w języku bułgarskim

Streszczenie

Artykuł jest prezentacją *Semantycznego słownika nazw stopni pokrewieństwa w języku bułgarskim*, stanowiącego integralną część mojej monografii *Pokrewieństwo i nazwy stopni pokrewieństwa w języku bułgarskim (semantyka i opis leksykograficzny)*. Słownik zorganizowany jest według kodów cyfrowych (terminy idealne), następnie według tworzących metajęzyk definicji, w końcu zaś według samych poszczególnych znaków językowych. Prezentuję w nim 111 desygnatów-stopni pokrewieństwa, dla których dysponujemy choć jedną nazwą (kobiety, mężczyźni, dzieci czy pary). Artykuł wskazuje także szereg potencjalnych teoretycznych i naukowych zastosowań słownika.

Keywords: semantic dictionary of kinship denominations; Bulgarian language; digital code

Słowa kluczowe: semantyczny słownik nazw stopni pokrewieństwa; język bułgarski; kod cyfrowy

Tsvetelina Georgieva, Professor Lyubomir Andreychin Institute for the Bulgarian Language, Bulgarian Academy of Sciences, Sofia

Correspondence: cveti.g@abv.bg

The preparation of this article was self-financed.

Competing interests: The author has declared she has no competing interest.